

Sygn. akt IV U 1615/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 26 lipca 2013 roku nr (...)

w sprawie J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o należności z tytułu składek

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od odwołującego się J. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 2 400 zł (słownie: dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1615/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego z dnia 2 lipca 2014 r.

Decyzją z dnia 26 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., z powołaniem się na przepisy ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) stwierdził, że J. S. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na: ubezpieczenia społeczne za okres od 7/2007 r. do 4/2011 r. w łącznej kwocie wraz z odsetkami: 30.224,44 zł, ubezpieczenie zdrowotne za okres 7/2007 r. do 8/2007 r. w łącznej kwocie wraz z odsetkami: 643,60 zł i na Fundusz Pracy za okres od 1/2008 r. do 4/2011 r. w łącznej kwocie wraz z odsetkami: 2.697,56 zł. W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że ubezpieczony – płatnik składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy jest obowiązany obliczać, potrącać, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Z powyższą decyzją nie zgodził się odwołujący, wskazując, iż w spornych okresach faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej i nie miał realnej możliwości jej zawieszenia z uwagi na fakt przebywania w Zakładzie Karnym w okresie od 4/2007 r. do 12/2007 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji. Ponadto stwierdzono, że płatnik nie kwestionował wcześniejszych decyzji ZUS, które obejmowały go

obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym, a zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej zostało zgłoszone dopiero od dnia 1.08.2013 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. od dnia 15.08.2000 r. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na obróbce mechanicznej elementów metalowych. Z dniem 1.08.2013 r. zawieszono wykonywanie tej działalności.

Jak wynika z zeznań podatkowych ubezpieczony nie wykazał przychodu z tytułu tej działalności gospodarczej w latach 2008-2011.

Ponadto odwołujący od dnia 15.01.2001 r. prowadzi kolejną działalność gospodarczą pod firmą: (...) polegającą na sprzedaży hurtowej wyrobów porcelanowych, ceramicznych i szklanych oraz środków czyszczących, która to działalność nie została zawieszona.

Dowód:

- akt ZUS,
- deklaracje podatkowe – k. 16-26,
- pisemna informacja z Urzędu Gminy L.– k.32.
- Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Odwołujący podlega z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresach od 1.03.2001 r. do 30.06.2001 r., od 1.02.2002 r. do 28.02.2002 r., od 5.02.2006 r. do 14.03.2006 r. oraz od 24.07.2007 r. do 30.04.2011 r.

Ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczeń jako pracownik w firmie (...) Sp. z o.o. od 11.12.2000 r. do 23.07.2007 r. z podstawą wymiaru składek powyżej minimalnego wynagrodzenia. Korzystał wówczas z urlopów bezpłatnych w okresach od 1.03.2001 r. do 30.06.2001 r., od 1.02.2002 r. do 28.02.2002 r. oraz od 5.02.2006 r. do 14.03.2006 r. Natomiast od dnia 2.01.2008 r. będąc zatrudnionym w firmie (...) nie osiągał z tego tytułu co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Dowód: akt ZUS

Odwołujący przebywał w areszcie śledczym w K. w okresie od 23.04.2007 r. do 5.12.2007 r.

Dowód:

- informacja z Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 5.02.2014r. – k. 28.

Powyższe ustalenia faktyczne zostały poczynione w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w trakcie postępowania i zalegające w aktach ZUS.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, zalegających w aktach rentowych oraz zgromadzonych w toku postępowania. Ich autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, nie były też kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego, w tym wynikającego z art. 244 kpc i art. 245 kpc.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od dnia 20.09.2008 r. obowiązek ubezpieczenia trwa - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Ustawodawca przewidział możliwość zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej na okres od 1 miesiąca do 24 miesięcy poprzez dodanie art. 14a obowiązującego od dnia 20.09.2008 r. do ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095).

W świetle powyższego interpretacji wymaga, co należy rozumieć przez sformułowanie zaprzestanie wykonywania działalności w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż prowadzenie działalności gospodarczej nie ogranicza się tylko do kilku czy kilkunastu dni, gdyż jest to proces rozłożony w czasie, dlatego dla ustalenia czy odwołujący podlega czy też nie podlega ubezpieczeniu istotne jest poczynienie ustaleń dotyczących faktycznego wykonywania lub nie wykonywania działalności gospodarczej w spornych okresach.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że nie zgłoszenie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej rodzi domniemanie, że jest ona prowadzona. To domniemanie można jednak obalić dowodząc, że pomimo nie zgłoszenia zawieszenia działalności nie była ona prowadzona. Ciężar jednak udowodnienia takiego faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 kc), czyli w tym przypadku na odwołującym. Jego stanowisko (k. 29), że to ZUS powinien przedstawiać dowody w sprawie jest więc błędne

Jak wynika jednak z omawianego stanu faktycznego ubezpieczony w żaden sposób nie udowodnił, iż w spornych okresach nie prowadził działalności gospodarczej. Pomimo wezwań Sądu nie przedłożył żadnych dowodów, ani też nie stawiał się na wyznaczone terminy rozpraw celem złożenia zeznań. Nie doszło zatem do obalenia przedmiotowego domniemania, wynikającego z faktu nie zawieszenia przez ubezpieczonego prowadzonej działalności gospodarczej. Jak wynika bowiem z wydruków z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej odwołujący zawiesił wykonywaną od dnia 15.08.2000 r. działalność gospodarczą dopiero w dniu 1.08.2013 r., a zatem już w okresie nie objętym zaskarżoną decyzją. Trzeba także podkreślić, iż ubezpieczony cały czas (od dnia 15.01.2000 r.) ma zarejestrowaną drugą działalność gospodarczą, której prowadzenia w ogóle nie zawieszał.

Nie bez znaczenia jest też fakt, że odwołujący nie kwestionował wcześniejszych decyzji ZUS, które obejmowały go obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym w spornych okresach, jak choćby decyzji ZUS z dnia 19.04.2011 r. stwierdzającej podleganie przez ubezpieczonego z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresach od 1.03.2001 r. do 30.06.2001 r., od 1.02.2002 r. do 28.02.2002 r. oraz od 5.02.2006 r. do 14.03.2006 r. oraz od 24.07.2007 r. do 30.04.2011 r. Ubezpieczony nie złożył od niej odwołania ani nie podważył jej w inny sposób. Wobec tego należy przyjąć, zgodnie z zasadą domniemania prawidłowości aktów administracyjnych, że wywołuje ona skutki prawne i wiąże inne organy państwowe, w tym sądy (zob. np. wyrok NSA z 18 listopada 1998 r., SA 1103/97, LEX nr 35126). Także sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją administracyjną, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c. ani nie podważyła jej skuteczności w inny prawem przewidziany sposób (patrz wyrok SN z dnia 29.01.2008 r., I UK 173/07, OSNP 2009/5-6/78).

Co prawda, jak wynika z ustalonego stanu faktycznego ubezpieczony przebywał w areszcie śledczym w okresie od 23.04.2007 r. do 5.12.2007 r. Okoliczność ta jednak, podobnie jak brak przychodu z tytułu działalności gospodarczej w zeznaniach podatkowych za lata 2008-2011 nie przesądza jeszcze a limine o nieprowadzeniu działalności gospodarczej w tym czasie.

Reasumując, Sąd ma świadomość, że istnieje pewne prawdopodobieństwo, że odwołujący nie prowadził działalności gospodarczej w okresach objętych zaskarżoną decyzją ZUS – o czym mogą świadczyć choćby zeznania podatkowe. Nie zostało to jednak w żaden sposób udowodnione. W związku z nie zawieszeniem tej działalności istnieje nieobalone

domniemanie jej prowadzenia. Jest to uzasadnione tym bardziej, jeśli weźmie się pod uwagę fakt zarejestrowania przez ubezpieczonego dwóch rodzajów działalności gospodarczej.

Odnosząc się z jeszcze do kwestii stwierdzenia zaskarżoną decyzją ZUS zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres lipca i sierpnia 2007r., to należy stwierdzić, iż zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z kolei według treści art. 109 tej ustawy dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń. Do spraw, o których mowa w ust. 1, nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych.

Jak wynika z zaprezentowanego poglądu Sądu Apelacyjnego w Krakowie w wyroku z dnia 21.03.2013 r. (III AUa 1288/12) czym innym jest kwestia objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, a czym innym kwestia obowiązku płacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne. Narodowy Fundusz Zdrowia nie jest instytucją władną do orzekania o obowiązku odprowadzania składek na jakiekolwiek ubezpieczenie ani też do pobierania tych składek, gdyż należy to do kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ale tylko on decyduje o kwestii podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Z kolei zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w orzeczeniu z dnia 29.01.2014 r. (II UZ 70/13) przepis art. 109 ustawy należy rozumieć w ten sposób, że wydanie decyzji przez NFZ jest konieczne w przypadkach szczególnych, tj. wówczas, gdy chodzi o osoby, które ubiegają się o dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne, albowiem o zawarciu z daną osobą umowy dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego decyduje wyłącznie ta instytucja, czy też w sytuacjach wątpliwych, tj. wtedy, kiedy dopiero decyzja NFZ może rozstrzygnąć istniejące wątpliwości co do podlegania przez daną osobę obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Inaczej rzecz ujmując, jeżeli tak jak w niniejszej sprawie, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostanie stwierdzone, że dana osoba, prowadząca działalność gospodarczą, podlegała w określonym czasie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, to skutkiem tego jest objęcie tej osoby z mocy prawa obowiązkowo ubezpieczeniem zdrowotnym, co nie wymaga potwierdzenia decyzją NFZ (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.01.2014 r., II UK 257/13).

Sąd rozważał w niniejszej sprawie, czy była konieczność wydania wcześniejszej decyzji przez NFZ w sprawie podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniu zdrowotnemu. Ostatecznie jednak przychylił się do stanowiska zaprezentowanego przez Sąd Najwyższy. Trzeba przy tym podkreślić, iż w omawianym stanie faktycznym zaskarżona decyzja ZUS w głównej mierze dotyczyła zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, odmiennie zatem niż w tym rozstrzyganym przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, gdzie decyzja ZUS ograniczała się tylko do zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne.

Skoro zatem ustalono, że odwołujący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, to podleganie z tego tytułu ubezpieczeniom zdrowotnym wynika wprost z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wobec czego potwierdzenie tej okoliczności deklaratoryjną decyzją NFZ nie jest w niniejszej sprawie konieczne.

Wobec powyższego na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴§1 kpc Sąd oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 26.07.2013 r jako niezasadne oraz zasądził od odwołującego na rzecz ZUS kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.). Przedmiotem

niniejszego postępowania była kwestia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Nie była więc to sprawa o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego o których mowa w § 11 ust. 2 w/ w rozporządzenia. Podkreślić należy, że § 11 ust. 2 omawianego rozporządzenia, jako jedyny odnoszący się wprost do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, określa stawki minimalne opłat za czynności radcy prawnego tylko w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego. Przedmiot postępowania w niniejszej sprawie nie jest więc określony w § 11 ust. 2 rozporządzenia. Trzeba dodać, że przedmiot ten nie jest wprost określony również w pozostałych przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. W takiej sytuacji należy zatem odwołać się do treści § 5 rozporządzenia, zgodnie z którym wysokość stawek minimalnych w sprawach nieokreślonych w rozporządzeniu ustala się, przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju. Sprawami o najbardziej zbliżonym rodzaju do takiej sprawy, w rozumieniu § 5 rozporządzenia, są sprawy, o których mowa w § 6, tj. takie, w których o wysokości stawek minimalnych decyduje wartość ich przedmiotu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2010 r., II UK 199/09).